

העם היהודים", למען יהיה הדבר עדות לדור בו יקומו פרופסורים יהודים לחקור בתקופה ולעיליל סילי סברות מרכסיסטיות בקוף מחש של ספקי-עובדה. מלהמת האוקראינים בפולנים, שבאו לארצם ככוב- שים וכמנצלי אוצרותיה ואנשיה, ודאי מוצדקת היתה, אך בזה אין למצות את השבון הדם היהודי השפוך. שום יחיד או ציבור לא יקבל כדבר-צדק את הדבר אשר דן אותו למיתה. יכול ברובו להתיגע ולהוכיח כי תפיסתו של בעל "יון מצולה" את מאורעות ת"ח— ת"ט מבטאה, בסופו של חשבון, את עמדתה של הצמרת החברתית בישוב היהודי באוקראינה שחיתה על הניצול ושהיתה קשורה קשר אמיץ עם בעלי- האחוזה הפולנים. לאמתו של דבר אין הנוכח רוחש אהבה יתרה לפולנים בכלל, אלא כעיקר לוישניוביזקי שנהג ביד חזקה עם המורדים האוקראינים משמידי עמו, והרי לפנינו לא אורינטציה פולנית, אלא אור- יינטציה כלפי הפך-החיים. דברי הנוכח כי "השרים אוהבים ליהודים מאד והיו עם היהודי באגודה אחת ובנפש אחת" (עמ' 35) אינם חשובים כסופה של אותה פיסקה: "כי לולא זאת לא היתה תקומה חלילה לשארית ישראל".

האמתית על השאלה: מדוע לא יכלו היהודים להשר- תחף בחילות המלניצקי. נטייתם לצד הפולנים היתה פרי העובדה שהללו לא הרגו בהם, אעפ"י שלא היו חוששים לבגוד בהם בכל עת מצוא — כאשר עשו במצור טולצ'ין, בורובוי המרבה לשרש את "יון מצולה" ומקורות אחרים ונאחו בכל רמו להשתתפות דלת-העם היהודית במלחמה נגד הפולנים או לימין האוקראינים. נעלם ממנו משום-מה קטע על פעולתו של פירלי, שר-צבא פולני, שנשלח לעשות שפטים באוקראינים לאחר מעשה התרמית באוסטרא שהזי מינו יהודים לשוב ובשוכם מסרום לקווקים הרוצחים... ומשם הלך לק"ק וסלב סמוך למבצר, נגד היונים ועשה כמה נקמות באנשי העיר וסלב, ויתחברו אליו גם כמה מאות דלת-העם היהודים גבורי חיל וילכו גם כן להנקם מאויביהם. וישלח שר הצבא פירלי כמה אלפים משרי פולין וכמה מאות מיהודים על המקומות סביבותיהם שהיו שם מעם היונים המורדים וילחמו כנגדם ויכו בהם היונים מכה רבה וילכדו כל המקומות... י"ב שבועות עמדו שם במערכה, ועשו נקמות גדולות ביונים. כאשר עשו כן שלמו להם" (עמ' 71), תיתי לר' נתן נטע שדייק ורשם "דלת-

בשולי התוברת

כחוברת הראשונה של "אחדות העבודה", ירחונה של מפלגת פועלי ארץ-ישראל שקדם ל"מולד", שיצאה לפני שמונה עשרה שנה, נמסרת גם חוברת זו לקוראיה בלא דברי הקדמה. הצורך בבימה עיונית וספרותית הוא צורך מורגש — ולפחות ראוי שיהיה מורגש — ובתקופה כבדת-גורל זו על אחת כמה וכמה. כקודמו גם "מולד" — "תחומי התנועה הם תחומיו". מאז ועד היום גשתנו התחומים, במקצת. להוותנו — ואף צירוף פשוט כאחדות העבודה יצא מידי פשוט. במידה שכתבי-עת יש בכוחו לסייע בחידוש מושגים שנפגעו או נחרקו מתכנם — ירים הירחון את תרומתו. ערכים שקנתה תנועת הפועלים העברית בעשייה עשירה, מרובת-צדדים, ואף ביסורי האבקות קשים, ומקופל בהם ממיטב החזון והיכולת של דורנו, עשויים להתקפה גם מחוסר טיפוח וביטוי. זה שנים אין ביטויה של תנועת הפועלים העברית עולה בקנה אחד עם מעמדה המדיני וההיסטורי.

כל כתבי-עת מוטב לו שחוברותיו תדברנה בעדו. ברי: ירחון שגוסו פתוח לרווחות העולם, ושרשיו נטועים בקרקענו, המבקש מזיגה של רמת ביטוי ואהריות, במאמר ומסה כבדברי ספרות וביקורת, דרכו זרועה מכשולים רבים. בחוברת זו ודאי ימצא הקורא עקבות ההאבקות על המזיגה הזאת, על הישגיה ואכזבותיה. אין לנו אלא להבטיח כי ההאבקות עוד תגבר — ולקוות כי ירבו גם ההישגים.

מאמרו של יעקב לשציינסקי הוא כמאמר פתיחה לסדרת מאמרים המחשבים חשבון מצבו וזכויותיו של העם היהודי לפני השואה ובעקבותיה, המאמרים יבואו ב"מולד".

ויל הרברג הוא הוגה סוציאליסטי, מיהודי גרמניה שבארצות-הברית. הוא עוסק בעבודת מחקר מטעם יוניון גדול של סי איי או, אחד משני איגודי הפועלים באמריקה. אין ספק כי מסתו המעמיקה של הרברג תעורר ויכוח — ותעמיק את הכירור, לכך נוצר "מולד".

"הקיטרוג על מגדלי" בחוברת זו תם ולא נשלם. יעקב סיכמן ישלים את חשבוננו הממצה עם המקטרגים באחת החוברות הבאות.

סיפורו של יוחנן טברסקי "הפגישה" הוא פרק מרומן על הרמח"ל אשר עמו בכתובים. לאנסה דל ואסטו הוא הוגה צרפתי קאתולי שעשה עם גאנדי שלושה חדשים. הפרקים, במחיצתו של גאנדי" הם מספרו (Edition Denoël) *Le Pèlerinage aux sources*.